

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Članek vsak četrtlet in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge tujevetrške dežele 8 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odpovedi. — Udeležba „Katoliškega školskega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Korotška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Korotška cesta šte. 5, sprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne pettivrste za enkrat 18 vin., ali kar je leto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglašne primeren popust. V oddelku „Male narodne“ stane beseda 5 vin. Parte in zahvale vsaka pettivrsta 24 vin., izjave in Poštano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

Za državni zbor.

Začetkom vojske je bilo ljudstvo proti državnemu zboru. Med tem se je mnenje korenito spremenilo. Ljudstvo je uvidelo, posebno kmetstvo, da je poprej imelo vendar več zaščite nego sedaj. In če že ni bilo druge koristi od državnega zbora, vsaj možnost je bila dana, da so zastopniki pritožbe in želje svojega ljudstva lahko prosto in glasno prednašali najvišjim oblastim.

Na Ogrskem so zadnji čas vladi nasprotni poslanci zelo svobodno izražali o vseh zadevah svoje prepričanje. Ta zgled je podžgal avstrijsko javnost, ki bi tudi rada slišala mnenja svojih domačih avstrijskih poslancev. Zraven pa se je toliko gospodarstvenih vprašanj, katere bi trebalo javno pojasniti od vseh strani, da želja po državnem zboru tudi z javnogospodarskega stališča postaja vedno večja. Zastopniki kmetov bi imeli zelo mnogo povedati, česar sedaj ne morejo nikjer. Vsled tega ni čudo, da je zadnja dva tedna splošna želja po državnem zboru zelo narasla.

Vsi državnoborski klubi so se, razven nemškoračikalnega, izrekli za to, da se skliče drž. zbor. Drugo polovico meseca oktobra bi baje zbornični predsednik dr. Sylvester poklical vse klubove načelnike na posvetovanje, da se pogovorijo o dostojnem in času primernem nastopu, ako se res skliče državni zbor.

Državni zbor je namreč sedaj zaključen in vlada mora cesarju predlagati, da ga zopet otvori in pokliče na delovanje. Ali bo vlada to hotela storiti, ali ne, tega nihče ne ve. Dosedaj ni hotela vlada še ničesar slišati o sklicanju državnega zbora. Toda sedaj so druge razmere, med ljudstvom drugo razpoloženje, med poslanci volja za resno delo in v politiki se mora vedno računati z razmerami. Zato ni izključeno, da se tudi vlada premisli. Že prihodnji mesec se bodo v tem pogledu razmere razjasnile.

Kmetska nadaljevalna šola.

Nujna potreba strokovne izobrazbe.

Po vojski bodo od kmeta v marsikaterem oziru zahtevali mnogo več kot pred vojsko. Davki bodo gotovo mnogo večji, obleka in živila se vedno draga in istotako bo treba tudi delavske moči boljše plačevati. Prva leta se bo posebno močno občutilo pomanjkanje živine. Naša sveta naloga je torej, da se predvsem poskrbi za strokovno izobrazbo kmetkega ljudstva, da bo znalo svoja polja, travnike in živinorejo postaviti na tisti višek, kot je v drugih deželah, da na ta način dobi dovolj dohodkov za plačevanje velikih novih in starih bremen.

Ljudskošolski pouk se v sedanjem času žal ne more vršiti tako, kot bi bilo želeli. Mnogo učiteljev je vpoklicanih in starejše otroke rabijo matere doma pri oskrbovanju živine in drugih delih in jih ne morejo redno pošiljati v šolo. Pouk torej v vsakem oziru zaostaja.

Se slabše je glede izobrazbe v tečajih, na predavanjih in poučnih shodih. Na raznih učnih zavodih so se poprej vršili mesec za mesecem daljši in krajši poučni tečaji. Prirejale so jih gospodarske šole, naše slovenske krščansko-socialne organizacije, kmetijske zadruge in podružnice. Smelo trdimo, da se je na leto vršilo na Slovenskem Stajerju gotovo nad 100 takih poučnih tečajev. Ljudstvo in zlasti mladeniči, je srkalo v teh nadaljevalnih šolah toliko potrebne nauke; od tod tudi izobraženost naših mož in mladeničev, katere je prišla posebno v sedanjí vojski izrazito do veljave. Kakor so bili naši možje in mladeniči poprej izborni gospodarji in zadrugarji, tako so sedaj neprekosljivi bojevniki in branitelji domovine. Naša slovensko-krščansko-socialna in gospodarska organizacija je pomagala vzgojiti domovini velik del proslavljenega „Železnega zbora.“

Veliko vrzel v nadaljevanju našega izobraževalnega dela pa nam je napravila vojska. Shodi in tečaji so sedaj nemogoči. Treba bo torej že zdaj misliti na to, kako se ta škoda popravi. Ljudska šola je gotovo premalo za vse zahteve, ki se stavijo glede ljudske izobrazbe.

Skrbimo pred vsem za strokovno-kmet-sko izobrazbo. S. K. S. Z. in njena društva, Zadruga Zveza s svojimi zadrugami, Kmetijska dru-

žba s svojimi podružnicami, ljudske in poljedelske šole, občine, okrajni zastopi, dežela in država, vse mora sodelovati pri velikem delu bodočnosti. Dati kmetkemu ljudstvu, temu glavnemu temelju naše države, toli potrebne izobrazbe. Ali bi se ta izobrazba širila in podala potom nadaljevalnih šol ali s pomočjo tečajev, to naj merodajni krogi sami odločijo.

Slovenski kmet bo po vojski moral imeti tudi malo več trgovskega duha. Poglejmo samo, kako velikansko premoženje si je nakopičil marsikateri trgovec, ki je za časa vojske tržil s kmet-skimi pridelki: senom, vinom, lesom itd. Milijone in milijone kmetkega denarja se je nakopičilo v blagajnah ljudi, ki kmetkega ljudstva sicer ne marajo, a mastni dobiček od naših pridelkov jim diši. Radi tega ne nasprotujmo tistim, ki nam želijo dobro, ki nas hočejo izobraziti.

Glede potrebe strokovne izobrazbe smo dobili od priprostega kmetkega mladeniča sledeči dopis:

Vprašanje: „Kako bo kmetijstvo v bodoče“, je gotovo eno najvažnejših vprašanj za prihodnost, za kmeta, kakor tudi za državo samo. Da se mora storiti v tem oziru velik korak naprej, je pač jasno. Silna draginja, ki se tudi po vojski ne bo skrila, veliki novi davki, ki se se gotovo zvišajo, visoke mezde delavstvu in služinčadi itd., vse to dela kmetu težke skrbi. Dočim veleobrtni in industrija zdaj po knežje žanje, kmetijstvo mnogokje hira. Če je sedaj kak kmet tako srečen, da si shrani malo denarja, naj se nad tem nikdo ne izpodtika. Veliko je že kmet moral dati od hiše, kar bi sam krvavo rabil, ne bo več tako dolgo — če bo vojska še dalje trajala — in vsega mu bo zmanjkalo, tudi morebitni sedajni prihranek v denarju. Da posestva po vojski ne bodo ista kot pred vojsko, je pač vsakemu razumljivo. Kako pa naj oslabšano posestvo brez potrebne živine nosi silna bremena po vojski? Treba je najti novih poti k virom dohodkov. Delo samo, brez strokovne izobrazbe, nam v tem ne bo odpomoglo. Treba je oboje: umnega dela in strokovnega znanja! Kdor to uvideva, dobro; kdor ne, se ga naj k temu prisili! Država ve, kdo ji danes ohranja njeno moč, ona ve, kje si lahko išče novih davkov. Država bo morala pa tudi vedeti, kaj je kmetijstvu za njega obstoj potrebno. Pred vsem bo morala dati strokovnih šol, gospodarskega in gospodinjkega pouka. Kakor je obvezen pouk v ljudski šoli, tako naj bo tudi v kmetijski stroki. Komu ni možno pohajati dve-do triletnih kmetijskih šol, naj se mu omogoči zimski nadaljevalni po-